

1318.

907

631

[Gericimeris, K.D.G.]

Corp. 132

593.

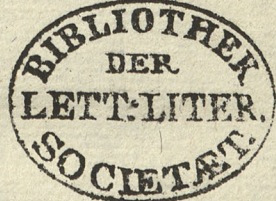
No

Semmes un mahjufopschanas

Latweefchu jaunefkeem

par

labbu.

Telgawâ, 1783.

Dem
Landesherrn

gewidmet.

631

Feb. 1968

	<i>Pag.</i>
1) No daschadahm semmestahrtahm, win- nu labbuma, un ka winnas augligakas darriht buhs	1
2) No subdeem	4
3) Ka jaunu plehsumu kohpt buhs	6
4) No arrschanas	8
5) No ezjehschanas	9
6) No tahs apbluffoschanas	10
7) No fehshanas	10
8) Ka rihjas klohnus taisiht, un ka to feht, lu isihriht buhs	11
9) No laukeem	12
10) No seemaslauka apkohpschanas	13
11) No waffaraslauka apkohpschanas	16
	12

	Pag.
12) No pfawahm	19
13) No schtudahrseem	21
14) No ahbohstudahrseem	22
15) No appinnu dahrseem	23
16) No bittehm	29
17) Ra pelles, schurtas, fludras, un Kurm- jus isdeldeht warr	33
18) No mahjulohpeem	34
19) No putneem.	41

No daschadahm semmes fahrtahm,
winnu labbuma, un fa winnas
augligakas darriht buhs.

Gandrihs wisseem augteem pehz labba au-
guma un plnigas eenahlschanas tahda
semmeslahyta walaga, fas ne pazeeta ne pair-
dena irr.

Un schi semmeslahyta tohp widdusemme
faukta.

Zeeta un turriga, fa ta mahlusemme irr,
tohp smagga semme faukta. It irdenu, fa
tahs smiltis irr, weeglu semmi fauz.

1) Tibra mahlusemme irr zeeta un fa-
turriga. Leetus un rassa newarr neds lehti
zaur tahdu semmi zauri eet, neds, kad winni
to weenreis zaurflazzinajufcht, aikat abtri gan
tschubt, tahs faknes newarr isplahitees ta-
pehz fa ta semme zeeta irr?

Saufos gaddos mahlu labbafa irr fa
smiltschusemme. To mahli to flapjumu, fo
winnu

winnant weenreis irr eefihduschi, tik ahtri nepa-
mett, kà smiltis.

Zeetu mahlusemmi tu augligaku darricht
warri, kad tu to fajauz arr smiltihm, jeb ar-
ridsan masseem woi leeleeem almenneem, kas
papreeksch uggunt zaurdedsinabti un fagruhiti
irr, jeb arr gluhdu, jeb kalkusemmi, jeb ar-
ridsan dihku duhneem un gramjusemmi, jeb
skaidahm no allschneem, jeb pelneem no schag-
gareem, jeb sapuhuscheem welleneem. Da-
schureisu appaksch mahleem daschu pehdu dsil-
kumâsmiltis atrastat tohp, kas lehti warr us-
raktas, un arr teem mahleem, kad winant pa-
zeeti irr, fajauktas tapt. Zaur scho fajauk-
schanu tee mahli lidenaki tohp; tadehl leetus
un raffa lehtaki zaur teempascheem zaur eet, un
tad atkak istwalloht warr, saknes arridsan
labbaki isplabtabh.

2) Tibras smiltis palrdenas irr un ne-
warr ta faspaidibtas tapt, ka winnas fatur-
rabs. Zaur tabdu semmi leetus un raffa tub-
dalin zauri eet un woi eefsch semmes pasaude-
jabs, jeb tas milklums paahtri istwallo. Saule
smiltis ta isdedfina, ka wiff, kas turr aug,
fadegg.

fadegg. Smiltschusemme arr mahleem, jeb
dihkaduhneem, jeb purwa, jeb sohdusemmi
fajauzama irr, jo zaur to winna turrigaka
tohp, tas milklums tik ahtri neistwallo, ta-
dehl ta semme augsta paleek.

Elapjôs gaddôs smiltschu labbaka ka mah-
lu semme irr. Jo kad eefsch smiltihm padauds
milkluma irr, wiasch tomehr ahtri istwallo.

3) Gluhds ne irr ne kas, ka mahli un
kalkis, daschubrihdi sils jeb pellekks, daschu
brihdi balts, jeb dseltans. Gaisâ woi uh-
deni schi semmi smalki putteltschi tohp, un ka
tauli laischabs, kad winnu peekerr. Daschu
brihdi winna daschu pehdu dsilkumâ appaksch
mahleem, atrasta tohp. Mahlus zaur topa-
schu lidenakus, smiltis zeetakas darricht warr.

4) Ta mella zeeta semme, kurr sable
nemasf neaug, auglus neneff. Tomehr win-
nu us to kareu, ka to mahlusemmi, warr
augligaku darricht.

5) Jestra semme tapeh; itt labba naru jo
winna peh; leetus wirfû zeetu garrosi dabbu un
tadehl fehllu nelaisch usaukt.

6) Ta mella, jeb tumtschupellekka sem-
me,

me, kas irredena irr, tohp par to wiff labbaka
turrehta. Kad winna irredena irr, tad to warr no
to nomanniht; Kad to semmi flayina, arr rofku
fakpaldä, un tad isfchubt leet, tad winna atlat
iffcherrahs. Schi semmeskahrta zeltahs no
fmitlihm, mahleem, gluhda, fapubufchahm
fahlehm, un maitahm. Schinni semmeskahrta-
faknes labbi isplefchahs, flapjums ahtri zaur
winnu zaur eet, nedf pa ahtri, nedf pa wehlu
isfchubst, ta fa peh; auglibas waladfihg irr.

Seelus almentus schohgas jebfchtasweeta,
apfart laukeem, un arridsan zellufahnohs, uf-
traut warr.

Ea wiff labbaka semmeskahrta ta isnihlt
warr, fa turr ne kas, fa fuhnas ne aug, un tad
winnu zittadi newarr augligu darriht, fa arr
fuhdeem.

No fuhdeem.

Suhdi teem augteem fitumu un taukumu
dohd, un winnus lunkanus darra. Bet teem
fuhdeem walaga fapubufcheem jeb fagrusdeju-
fcheem buht, eekam winni warr us laukeem
gabst tapt. Zo tee zittadi parassi irr. Suhlu
wehfschu un gohrowfuhdi preelfch weegleem un
fmit-

fmitfchulaukeem labbi irr. Zo fchee fuhdi tit
dauds karstuma nedohd, fa zitti. Sirgu, altu,
zahlu, un ballofchu fuhdi preelfch fmaggeem
mahlulaukeem labbi irr, jo winnas karsti irr, un
mahlufemmet leeti derr, tapeh; fa winna pat-
ti paraugsta irr. Kad tu fuhdus ta fatafihit
gribbi, fa winni preelfch wiffahm semmeskahr-
tahm deen, tad tu wiffahdus fuhdus eelfch
weenu fchuppu fajau; tahdaweeta, turr
semme itt libfena irr, turr tee fuhdi nedf no uh-
dena warr nofkallohti tapt, nedf padauds uh-
dena fakrahtees warr. Zo eelfch uhdena tee
fuhdi newarr fapubt. Eelfch fcho fchuppu fah-
das fahrtaf falmu jaleet irr, faufas fuhnas,
nowihtufchas fables, flufjas no preedehm un
eglehm, lappas no alkfchneem, nifna fahle no
dahfseem, Kad winnai wehl nau fehla, ehweh-
les wot fagakkaldas, purwa-semme jeb dihka
duhnt, semme no grahweem, fakappahit mel-
dri, fahrms no masgafchanas, un fahrmapelni.
Ohfolu lappas laukeem negeld.

Kad wellenus ta israkt warr, fa zaur to
tahm gannibahm jeb plahwahm ne tohp flahde
darrihta, tad winnus warr eelfch weenu fchup-

pu fakraht un preeksch apfuhdohschanas ispuht
 list. Diktu duhnt preeksch laukeem tee wisf
 labbaki irr, un daschu reisu trihs pa deemidit
 gaddus turrahs. Diktu dul nus, fur mahli klacht,
 woena ischuppâ til ligi walaga tahdârweeta
 stahweht list, kurr wehsch winnus alienem
 warr, kamehr winni saploht. Daschu brishdi
 plins gadds als eet, eekam tee saploht. Pehi
 rinni us tahdu semmi janess irr, kas woegla irr.
 Wella purwasemme un Dgtu jeb fohdusemme
 arridsan labba preeksch apfuhdohschunas bel
 winna til us mahlu semmi jatwedd irr, kad win
 na papreeksch wehja ispuhussî. Semme eeksch
 ahukuhilim til dsiki jalsroh irr, ka tee altumih,
 fali zaur winnu zaurigajuschî. Za irr arrid
 san labba preeksch laukeem. Kad warr zittu
 semmi kuhis eewest isgadda, kad kuhdi iswest
 irr. Us plawahm, kas arr kuhnam apaugu
 schas irr, pelnus buhs iskassit, tee tabs kuh
 nas isnihyina. Daschuris arridsan seema
 fehklas arr balloschu un zaklu kuhdeem fajau
 tas us plawahm iskassit warr.

Ka jauna plehsumu kohpt buhs.

Mescha un krumu semme tad preeksch
 lau

laukeem ihsti geld, Kad winna arr ohfobleem,
 behrseem, kaweem, ohscheem, abbolukoh
 teem, legsdahm, un dauds tumsehahm sah
 lehm, apaugust irr, un kad tee meschi ne pa
 dsiki eeksch lejahm stahw.

Zohs nozirstus kohkus, nebuhs ta,
 Ka winni par to lauku nozirsti gull, bet us
 ischuppahm schurp un turp fakrahtus, fadeds
 naht. Jo kad winnus par wissu lauku, ta,
 ka winni gull, fadedsina, tas tai labbai sem
 mei to augllbu nem preeksch nahkohscheem gad
 deem. Zohs pelnus, tad, kad wasfareju feht
 gribb, par wissu to isihreitu lauku iskassit,
 un tad meeschus feht warr. Seemasfehllu
 eeksch tahdu lauku feht ihsti negeld. Jeb, kad win
 nu tomehr tur feht gribb, papreeksch grabwus
 rakt buhs, jo zittadi ta fehkla sapuhst. Fuh
 dalin, ka ta wasfareja no schihs jaunus sem
 mes noplauta irr, arridsan seemasfehllu feht
 warrehtu, kad tilklai tas darbs warrehtu pa
 beigts tap. Fadeht labbaki irr, lihds nah
 kohschu seemas fehshanu gaidit. Kurr alk
 schni, apfas, leepas, wistohli aug, turr daschu
 brishdi ta semme parflapja irr, un padssit lahja
 gull,

gull, un tadehl fehklai narw labba, Kad ne-
spehigravjus rakt. Smiltis un weegla femme,
Kurra flapja irr, un dsikt leija gull, pehz feh-
jusemmes negeld. Zaur duubrahn un pur-
weem dsikus gravjus rakt waiaga, Kad turr
fehrt grilbb. Arr sabli apaugtu semmi, Kad pa-
dauds' gannibas irr, jeb plawas, kas paaufti
pakalna gull, un tadehl negeld, zaur to warr
augligu darriht, Kad to sabli, eekam winna
fehltu dabbu, noplauj, un tad, ka stipris lee-
tus blijs, to semmi usplehsch, un pawassara
bet ne padfikt usarri, un tad arr grikkeem,
ausahm, un linnusehklahm apsehj, un apezze.
Wehl labbalt irr, Kad to semmi pawassara
usplehsch, un tad lihds ohtru pawassaru puht
leef. Zibra smiltschusemme papreehsch daschu
tuku aufstruma arr mahleem jaapleef irr. Zit-
tadi nekahdus augtus neemanto.

No arrschanas.

Saule un gaisa to semmi arr auglibu ap-
dahwina. Kad tadehl to ta darriht proht, ka
faule un gaisa ta semmei lehrakt peenahkt warr,
tad winnan zaur to augligaku darra. Kas zaur
arrschanu noteef. Tadehl til dauds' reifas,

ka

ka tikkai spehj, femme jaarri irr. No weena
arrschanastalka lihds ohtru nebuhs til ligt
gaidiht, kamehr tas lauks attal eefehltis irr.
Zeeta femme ta fehkla femme jaeenze irr,
jo arrklis to paschu padfikt eefsch semmi
eegrubsch. Bet papreehsch tai semmei trihsrei-
fas, wol walrak, walag usarriat buht. Kurr
ta fehkla eefsch semmi eearra tohp, turr
winnu arr to treschu arrschanu eearri. Kalnu-
semme prett kalna irr jaarri. Zo, Kad no kal-
na us leijas arrts tohp, tad ta labba femme
leija noet, un daschubrihdt pascha kalna-
wirsu stiktaka femme atrohnas.

No ezzehschanas.

Kad smagga mahlu jeb grunta femme ja-
eze irr, tad tee ezzeht stipri no Obschlukohka
irr jataiska, preehsch weeglu semmi weegli ezzeht
no eglukohka labbi irr. Ezzeht geld, to semmi
smalku un lihdsenu tatsiht, un fehltu, Kad lau-
li smaggi irr, arr semmi fajaukt, niknufahl
no laukeem, un subnas no plawahm teraut.
Zehnausemme, Kad winnu flapju ezze, li zeeta
tohp, un wirsu garrohst dabbu, Kad winnu it
faufu ezze, tad winnu newarr smalku dabbut.

Al 5

Tadehl,

Tadehl Kad labbe leetus blijs' irr, Kahdas deenas irr jagatda, Kamehr ta semme nepasaufa, nepastapja irr. Kad warr ezeht.

Kad waladsiba irr, leetus laika to fehllu eezzeht: tad ezze tarou lauku teescham us preefschu un attal atpakkaf. Jo, Kad tu, ka obtrahm reisahm mehds notikt, eelfsch rinka ezehtu, tad tu wiffas fehklas, Kas pee teem gruntagabbaleem peelihp, us weenu weetu sakrahtu, un ne to, ka smilgas, ne dabbuhtu.

No tahs apblukkoschanas.

Kas blukkis geld, gruntagabbalus faspaidiht, to semmi zeeht arr fehllu fasppeest, un to lauku preefsch noptauschanu lihdsenu taifihht. Tahs gruntufaspaidischanas deht isrobhbihht blukki, jeb arridsan blukki arr affahm tapahm janem irr.

No fehlschanas.

Ea fehlla labbaka turrehta tohp, Kas eelfsch semmes, farra weegla un nepatrekna blijsi, augusi irr Kadseem un Kweefcheem keelas un plattas faknes irr, meefcheem un Ausahm narw, tadehl Kudsi un Kweefchi rettakt jasehj irr, ka Meefchi un Ausas. Kad ta semme til pusch-
lihds

lihds labba irr, un labbi isfibrikta tappusi, tad warr eelfsch weenu laukagabbalu, Kas peeypadesmihht Kahrtes garfch un platts irr, (to Kahrti pusfastohtas rigas oshlehtes garjumá) weenu sribkapubru Kudsu Rigas mehra feht jeb eelfsch to paschu laukagabbalu meefschus, weenu, un wehl to treschu daku no pubra, jeb pusch obtra pubra ausas, jeb arr lihnufehllu to treschu daku no pubra.

Trehkna semme ne buhs til dauds feht, ka wahja, jo trekna semme tahs faknes walrak isplefchahs un tadehl walrak ruhmes eenem. Millasemme pee seemas fehklas beesakt, ka zittu reisu medf notikt, jasehj irr. Jo tahda semme dauds fakakt, un fapubst, Kahrtos un faufos laikos to fehllu furra wakkara fehta tappa, tikkat obrá rihra apart buhs, ka ta rassa winnu druzin mihkstatu darriht warr. Wissada fehlla Kahdas nedekas, eekam fehht tohp, starp semmes Kahrtahm jaleef irr, jo tad warr sinnakt, ka winna isdihkt.

Ka rihjas flohnus taifihht un ka to fehllu isribriht buhs.

Kad tu labbu flohnt taifihht greibbi, tad us-
roh3

roh; to weetu puff obtras pehdas dsikumā, eeberr weenas pehdas aukstumā ohlufemmi un granti, un nolihdsini to. Us to usberr weenas pehdas aukstumā mahsus jeb tohau femmi, un nolihdsini to arridsan. Ead usdfenn us to weetu wehrfchus, jeb sirgus un pehz tam altas, un tad nobleefe, fa jau darriht medf, to femmi. Bleeedams apflazzini to wirfu arr uhdeni, fas papreeksch arr to treschu dattu wehrfchu affina fajautis tappis. Pee mehtaschanas tee graudi, Kas parwiss tablatu aistfreen, tee wiffstabbakt un smaggakt un tadeht pehz fehschanas tee wiffgeldigakt irr. Dee graudi, fas tik tabtu nesfreen, pehz pahrdohschanas un preeksch malfes, fas it turou friht, preeksch lohpeem un putneem labbi irr.

No laukeem.

Laukt moi waffaras moi seemas laukti moi papubas irr. Seemas laukti arr rudseem jeb kweescheem, waffaraslaukti arr ahsahm, meescheem, linnu, Fannepufehlahm, sirneem, gikkeem apfehiti tohp.

Papuba irr ta femme, fas pee seemas un waffarasfehshanas neapfehita paleef, tapehz, fa

fa wianna us nahfohschahm seemasfehlahm no uhdena un galfas jaunu spehfu dabbutu. Papuba arridsan preeksch gannibahm geld, wiffswairaf zuktahm un altahm.

No seemaslauka apfohschanas.

Dirmureisu tu to papubu tik ahtri, fa tu warri, jeb tuhdahtin pehz waffarasfehshanas, arrj, un pehz tshettrahm moi fehshahm neddetahm atkal ohtrureisu. Bet eekam tu ohtrureisu arrj, teem subdeem jau us to lauku wala-ga uswesteem buht. Ead tu to femmi lhtā laikā apfehji, un nedfili, newairaf, fa trihs tuku dsikuma, winnu aparri, apezzeb, un beigdams apbluzko. Kad ta femme weegla un smiltalna irr, tad to fehflu mehds noezzeht.

Bet labbaki irr, kad winnu aparri. Jo tad tas wehsch tik ahtri tabs smiltis no tabs fehflas newarr nopuhst. Tadeht arridsan blufbohts tohp, fa tabs smiltis zeetaki arr tabs fehflas fapfeestas taptu. Pehz fehschanas nemtu to wiffsmaggaku fehflu, fas naru no it jaunah subdusemmes nahkusi. Laiks irr feht, no diwidefsmihtpirmas funnومهnescha, lthds diwidefsmiht peektas fillumehnescha deenas.

Weht

Wehl jaapdohma irr.

1) Smaggâ semmê aagrati feht buhs, fa weeglä. Jo smaggâ semmê fehlla weh-laku useet, fa weeglä.

2) Labbi apsubdotu semmi tu wehlaku warrî apfeht, jo winna siltaka irr, uu tadeht ta fehlla ahtrati useet.

3) Kweefchi wehlaku fehti tohp, fa rudsi. Jo winni atrahf useet, un jo wairahf eefsch apsubdotu semmi fehti tohp.

4) Kweefchus wiffilabbati feht irr eefsch semmi, kas leija gull, un mikla irr. Zurr winni labbi aug.

5) Stapijôs laulôs agrati buhs feht fa faufohs. Jo jittadi fehllas fapuhst.

6) Sehlla kas pa agri fehta irr, padauds eefell, un tad ne fo, fa smilgas dabbu. Sehlla, kas pawehlu fehta tohp, ne eefell ahtri gan, fa waiadsigs irr, un nosalst.

7. Kad seemas fehlla wehlu fehta tappufi irr, tad labbati irr, kad winnu tilkat noezje. Jo winna tad ahtrati useet.

8) Rudsus faufâlaikâfeht warr. Kweefcheem jodrihsahf flappjums waiadsigs irr.

9) Kas

9) Kas eefsch fnaggu semmi pehz feh-schanas stipris leetus nahf, un tadeht wirfsu zeeta garrohse rohnahs, un ta fehlla newarr useet: tad tewim jaetze un zaur to ta garrohse irrdena jatafka irr.

10) Kad ta semme leija gull, un flapja, irr, tad dsikas waggas taift. Saufa weegläsemmeb winnas nebuhs til dsikas taifibt.

11) Kad seemas laufi dauds eefschlufcht irr, un auksti stabw, tad, fa fallis irr, lohpus warr usdsibt. Jo zaur to dseltanu fweestu dabbu.

12) Kamehr tai labbibal pawaffarâ wehl tee jellini nerohnahs, tamehr nitnu sabli isra-weht warr. No seemas laufem arridsan jau ruddeni tahs pehrkohnes, kad winnas rohnahs, no behrneem warr israutas tappt. Jo behrni eefsch semmi arr fahjahm dsiklu neeegrinst. Pehrkohnes labbas irr, lohpus nn sirgus ehdi-nahf.

13) Kad pee seemaslabbibas tee falmi-balti, tee graudi miltaini tohp un arr pirksteem newarr lehti platti fapfeesti tappt, tad lafks irr plaut. Tik lligi nebuhs galdihf, Kamehr tee graudi.

graudi paschi no ferwim isfriht. Nakti tas wiff, labbaks laiks preelsch pfauschanas un fanem schanas irr..

No waffaraslauka apfobyschanas.

Zee lauti, kas papreelsch arr rudseem un kweescheem apschti bijuschti, tohp, wiffwairat tad, kad ta semme zeeta irr, tuhballn, ka rudsi un kweescht fanemti irr, ruddent d'illt usarett un noezehet, jo tad tas ruggais jo abtrakti fapubst.

Parwaffara pirmu reisu tuhballn, ka semme no falla atkuffusi irr, tas lauks irr ja irri. Bet kad ta semme smagga irr, tad buhs gaidiht, lihds winna faufaka tappust. Kurz semme parwaffara trihs reisas arr ta tohp, turz nekaisch neneka kad arr ta semme wirsu narw wairat no falla atkuffusi, ka 10 tulles pee pirmas, un 15 pee ohras arrschanas. Kad lapas isplaukt, tad irr jasehi. Sebshanas laiks irr no 4tas sehjumehnescha lihds 28tas seedu mehnescha deenas. Waffarasfehllu parwehlu feht, narw labbi. Jo ta waffareja tad tit abtri neeetellahs, fiapsia ruddena laika fanemta tohp, isdihst, un tee fapubuschti salmit lohpeem narw weffelligi. Kad

Kad nakti dauds raffa friht, un pee deenas filts irr, tad warr agri feht, un kad tad arridsan fals nahk, tad tas nekaisch neneka. Papreelsch aufas tohp fehtas, kad arr ta semme wehl fiapsia irr. Aufas buhs eelsch weeglu semmi feht. Eelsch irrdenu semmi tabs aufas buhs eearrt, un tillai tad ezzeht, kad tabs aufas jaw plauktas plattumâ usgabuschas irr. Tad winnas arridsan warr noblukscht, jo jaw to tabs faknes faspaldihstas tohp, un tabeht isplesehahs. Kad winnas weegla semme fehtas irr, tad tuhballn pehz arrschanas noblukscht buhs. Jo tad ta semme arr to fehllu faspdeesta tohp, un wehisch winnu newarr isputtinahst. Meescheem wotaga semme, kas narw ne pajeeta ne pasmittaina, winni labbaki aug smagga un mikla semme, ka weegla. Meescht pehz aufufeschanas jasehi irr, kad ta semme jau druzin ischuufi, un tee rudsi plaukt feht. Meeschus itt fausa laika warr feht, un winni irr jaecarr, pehz tam jaeye; un tad tit janobluks, kad tee gallini jaw rahdahs. Wiffas waffarasfehllas warr eearrt, bet tit linnu, fapoeppu un grizku fehllas tohp eezzehtas.

zehtas. Sirneem newatag tauka femme, jo tad ne dauds sirnus, bet dauds salmus dabbu. Einnusehllai walaga tahda femme, kas nepazeeta, ne parweegla irr. Winnu arr jaunods plehsunods feht warr. Jirdena femme, kas arr diheuduhneem apfuhdohda tappuffi, labbus linnus dohd. Stapiabs waffarabs ta linnusehlla negeld, bet tee linni paschi garji tohp.

Peo waffaras fehllahm arridsan tas jaapdohma irr. Kad peh; fehshanas stipris leetus nahk, un zaur to ta femme zeetu garrohfi dabbu, tadeht ta fehlla newarr useet; tad scho zeetu semmesgarrohfi zaur ezzebschanu buhs sadruppinahf. Meeschi tad plaujami irr, kad tas peens eelfsch teem graudeem pafubd, un tee salmi trauffi tohp. Labbaki irr, kad winnus nakti sanem.

Musas, kad winnas arr jau noplautas irr, tomeht leetu panees, kad winnas tikkai daschuireis avgrohsa. Linni pluhjami irr, tad kad tahs galwas bruhnas tohp. Kad tee linni pluhkti, tad winnus rija wedd.

Tahs fehllugalmwas jaisuffla irr zaur tsehetrakantigahm asfahm dselshem, kurras eelfsch

eelfsch bafel, weena turvu pee ohtras eelstas irr, un kurr tahs affas kantes tik turvu, weena pee ohtras, stahw, ta turv netweena fehllugalwa newarr zaurteet. Kad tee linni eelfsch stawamu uhdeni irr jaemehrje. Jo stawams uhdens preeffsch teem labbaks irr, ta uppesuhdens, kas teff. Daschi salmneeki tohs linnus nemass neemehrje, bet tuddalim bleeke. Winai salka, ta tad tee linni weht fir alkakti un ballakti tohpohf. Sirai, un sehjes pee tohkeem jeb balkeem zeeti jataffa irr, ta winai weht pilnigi eenahktees warrehtu. Grikkem tahda femme waladsiga irr, kas nepazeeta, ne parweegla irr, bet smaggai tai semmei newalaga buht. Noplaunus winnus weht kahdas deenas teef gulleht, peh; p in gas eenahkshanas. Grikk rassai irr japlauj. Jo zittadi tee graudi lehti iskriht.

Sirai, sehjes, un grikk irr, jo tas no tik warr, us ratteem, kas arr drohnahm apfelfti, eelfsch rijas jawedd. Jo zittadi dauds graudi semme isbahritabs.

No plawahm.

Stapiahm plawahm skabba, faufakahm
B 2 salda

falda sabhe irr. It faufas plawas, kas auf-
sti gull, masf sables dohd. Tadeht labbaki
irr, ka no winnahm lautus talsa. Plawas,
kas purwâ gull, zaur grawjeem faufakas ja-
talsa irr.

Kad eelfch tahdahm purwuplawahm pa-
dauds fuhnas irr, tad winnas arr smaggeem ez-
zelleem walaga aplehst, un arr grabbelteem no-
nemt. Taks pilkkas weetas tad arr feenafehlû
apfehj, labbu semmi parkaisa un tad nobluzko.
Plawas jaapfuhdo irr arr zaktu un ballohschu
fuhdeem, arr pelneem no malkas, jeb arr
oglusemmi, gluhdu, un nedseffinahteem rup-
jeem fakkeem. Pelni un nedseffinahiti kalesi
taks fuhnas no plawahm isnihyina. Zuhda-
lin pehz jahneem tas feens feed, un kad tee
feedi nokrittuschy irr, tad warr to feenu plaut,
un pawisseem labbaki wakkarâ jeb no ribta.
Jo tad to sabli sibds faknehm warr noplaut,
un ta wairaf sables dabbu, ka zittadi, un tas
attals pehz labbaki aug. Seens, kas zaur
leelu uhdeni dubkuplins tappis, jakuk, un arr
trifulteem jaiskrattina irr. Jo zittadi lohpi no
tahda feena flimmi tohp. Zuhkas no plawahm
jafarga

jafarga irr. Tas wislabbaks, jeb wisfmal-
kaks kalds feens, kas faufahs plawahs aug,
preelfch jehreem un altumabtehm labbs irr.
Tas feens, kas naw til labbs, preelfch oh-
trahm altahm, jeb gohwohm, kas tekus sibdi-
na, geld. Rupiis feens irr labbs preelfch
wohrscheem un bulkeem. Ta flabba sabhe, kas
plawahs aug, kurras lejja gull, sirgeem geld.
Attals sirgeem naw labbs; bet lohpeem un al-
tahm winsch geld. It faufam winnam wala-
ga sanemtam buht, jo winsch zittadi lohpeem
naw wesselligs.

No fehfludahrseem.

Preeelfch tahdu dahrsu weena weeta irrde-
nâ semmê irr janem, kas krah pee uhdena irr,
ka ta apleeschana dauds darbu nedarra. Rah-
zeneem, beetehm, un burkaneem weegla semme
waladsiga irr, winnus daudsreis buhs apleet,
tohs, kas turwu weens pee ohira stahw, israut,
ka winneem plattuma gan pehz aufchanas pa-
leef. It wehlâ ruddeni winnus buhs israkt,
un pagrabbâ eelfch fmiltschu ischuppas paglab-
bah.

Semmes rahjini un semmes abbohli fail-
schufemmê wolslabbaki aug. Winni pussob-
tras pehdas weens no ohtra jastahda irr. Ap-
kart teem kartuppeles ischumereem ta semme
daschureis irr jaapstt.

Puppahm un dahrsafirneem weegla semme
watadfiga irr. Kad winni jau labbi leeli irr
usgahjuschi, tad tu winneem tohs gallus wir-
fu nofneeb. Pehj tam winni jo walraak aug-
lus nesh. Ruttus tu parwslabbaki eelsch lez-
zelleem, kas apfuhdohiti irr, feht warri. Mah-
resrutkeem weegla semme watadfiga irr, un
winni daudfreifas irr jaapleij. Wissi kah-
pohstustahdi pussobtras pehdas tahfumâ weens
no ohtra jastahda, daudfreif jaapleij, un da-
schureis pa gaddu ta semme apkart winneem
jaapstt irr. Tohs strunkus un tahs lappas,
kas negeld, eelsch ballahm preelsch lohpeem
eefahlit warr.

Karris labbs fainneeks pats fehklas Frab-
jahs. Jo kas no zitteem fehklas pirk, daud-
reif apkrahjts tohp.

No ahbohjudahrseem.

Kad tu arr wehl to leelu labbumu neap-
dohma,

dohma, kas tewim no abbohjudahrfa nahf,
Tahds preeks tas tewim tomehr irr, Kad tu ap-
patsch kohla, fo tu jeb pats, jeb tawi wezzaki
stahdjuschti irr, pawehni atpustees, to spehzi-
gu un weffeligu smalku no winna seedeem ee-
ohst, un arr winna augteem eestiprinahtees
warri! To pohteschanu tu tiklai no labba
dahrsneeka mahzees, eekam tu dahrsu kohpt
sahj. Tu arridsan fehflu no labbeem abboh-
teem feht warri. Tad tu pehj kahdeem gad-
deem labbus auglus dabbusi. Tohs kohlus
tu astohaus kohlus weenu no ohtra stahdi.

Kad tu labbu pohwasku dabbuht gribbi:
tad tu weenu mahrijtau waska un puss mah-
jinnas swilku iskaufe, un tad weerndelli mah-
jinnas terpentina un 4 lohtes buhmella flahf
peeleez, un to atkal iskaufe. Tad tu winnu
wiffu augstâ uhdeni eeleij, un winnu turr til
ligi mihzi, lihds winasch balts un mihests tohp.

No appinnudahrseem.

Appinni dauds labbuma dohd, Kad tu
winanus til labbi kohp.

Appinneem semme watadfiga irr, jo trel-
naka, jo labbaka. Jo labbaka ta semme irr,

jo tahtaku tabs maifestes weena no obtras irr
jastabda, ka wehsch ihsti warr zaurleet. Zabs
appinoudigas, kurras juhs kasu appinuas
fauzeet, jaapsihme irr, jo no scheem nebuhs
falnes peh; stahdischanas nemt.

Masfi pakalni, kas prett deenas widdu
gull, peh; appinoudahesa tee wisstabbaki irr.
Zo dahesu tu ne itt turou pee uhdena ustaifi,
un arridsan ne ihsti kalnawirsu. Da wisseem
labbaki tas irr, Kad tas dahes no rihta, wal-
kara, semeles puses no kalneem, jeb| me-
scheem fargabts tohp.

Zai semmei walaga weenas jeb| diroupehdu
dskumâ labbat irredenat, labbaki smiltschu, ka
mahlufemmei buht. Peh; appinoudahesa ap-
fuhdohschanas nebuhs siegu, aktu, ballohschu,
zahlu fuhdus nemt. Dshuduhai, gluhds,
kapuhufchi wellent un semme no zelleem appin-
neem labbi irr. Zomehr arridsan arr jauneem
gohrou un zuhfufuhdeem warr fuhdoh. Kad
tu to dahesu ihsti augltgu darriht gribbi: tad
tu winnu il gadda apfuhdo. Kad ta weeta,
kurr tu tohs appinuas stahdiht gribbi wehl ne-
masf naw eestrahdata, tad tu winnu pawas-
farâ

farâ usplehs, to semmi smalku talfi, jun tad
arr kartuppelehm apstahdi. Ruddeni tu win-
nu wehl weenreis dskil aparr, un kad ta semme
wahja irr, ar zuhfufuhdeem apfuhdo. Zo
ohtru pawasfaru tu to semmi lihdsenu noezje.
Weeglä semmê tu peeju jeb feschu pehdu, lab-
bâ semmê astohou pehdu tablumâ meetlus
weenu no ohtru stahdi, pee katru meetu tu bedri
diwi pehdas plattu un til patt dskil roh; , bet,
kad appalscha zeeta semme rohnahs, tad tu
wairs tahtaku neroh;. Kad ta tsrakta| semme
labba irr, tad tu winnu smalku talfi, un atkal
eelsch to bedri eeberr, bet kad ta semme wahja,
un it labba naw, tad tu weenas plauktas auf-
stumâ kapuhufschus zuhla fuhdus leelsch to bed-
dri eeleez un pahri par teem labbusemmi, jeb
tahdu, to tu no zelleem sakrahjis effi, pahriberr
Zad eelsch scho weetu, kas ta irr fatalfihita,
tschettrus massus zaurumus arr masu meetu
talfi, til dskil, ka tabs falnes eet, kurras tu
stahdiht gribbi. Zeem zauruminneem walaga
slihpi talfihiteem buht un aufscham turwaku sa-
eet ka appalscha. Nu tu katrâ zaurumâ wees
nu fakni, arr teem pumpureem us aufschu, til

dsilli eebahs, ka nekas wirfu pliks ne stahw.
 Bet papreefsch tahm faknehm abbi galli tik tah-
 fu janogreefsch irr, lihds fallums rahdahs.
 Kad fausâ laikâ tahs stigas fakalst gribb, tad
 tu minnas jeb wakkarâ jeb preefsch faules lehl-
 schanas apleij. Kad tee appinni aufsti irr us-
 gabjufchi, tad tu diwas no tahm wißf stippa-
 tahm atwaffahm no kattras faknes arr salmeem
 jeb lubleem pee mailstehm peeseen, kurras ah-
 stobnas pehdas garias un kurras pee tahm at-
 waffahm flabt semmê jaeebahsch irr. Tahs
 zittas atwaffas tu nogrees, un aplehrt mail-
 stehm semmi apfitt. Do pirmu gaddu tu mass
 appinudabbu, un to gaddu tu starp tahm mail-
 stehm kapohstus, puppas, gurkus un rahzen-
 nus stahdht warri, bet nahkoshchôs gaddôs
 tu to nedarri. Kad tee appinni eetezejufshees
 irr, tad tu tahs stigas triju jeb tschettru pehdu
 aufstumâ no femmes nogrees, un pee to galiu,
 kas pahripaleef, mesgu talfi, jo tad tas tau-
 fums nepasaudehjahs un ta femme farou speh-
 fu nepamett. Ohtrâ un wißôs nahkoshchôs
 gaddôs tu tohs appinnus apgraisi, tik drihs,
 ka tu walrs ne dohma, ka fals nahls. Tas

terwin

terwin ta japadarra. Do semmi tu no tahm
 faknehm atwem, fargadamees, ka tu tahs faknes
 nealskarri. Tad tu wißas stigas no pehrgad-
 da nogrees, un tikkal diwas no kattras faknes
 stahweht leez. Tahs diwas stigas, kas atlik-
 fuschas, tu atkal tik tahl nogrees, kamehr
 wairak ne, ka 2 pumpuri, atleef. Trefschâ
 gaddâ tu tadehl pee kattras faknes tschettras sti-
 gas atrohni, no tahm tu diwas nogrees, tahs
 2 stigas, kas atleef, tu atkal karru tik tahfu
 nogrees, kamehr wairak ne, ka 2 pumpuri at-
 leef, no kurreem peh; atkal 4 stigas zekahs.
 Urribsan wißas faknes, kas pee tahm stigahm
 no janua peeaugufchas, tu nogrees. Do tu ik-
 gadda darri, un pee kattras faknes wairak ne,
 ka 2 stigas, pee kattras stigas wairak ne ka 2
 pumpurus staweht leez. Zaur scho apgraisi-
 schanu ta stiga appalscha puntas dabbu, schis
 faknes gabbals arr tahm puntehm peh; stadi-
 schanas nemts tohp, trefschâ gaddâ jeb nah-
 koshchôs gaddôs. Tad tu to appalscheju dalku
 tahs stigas, furr nu trihs jeb wairak puntas irr,
 nogrees 8 tuelles no faknes, un tad stahdi.

Ohtrâ gaddâ tahm mailstehm 10 jeb 14
 peh-

pehdas, eefsch teem nahlohscheem gaddeem
 20 jeb 50 pehdas walaga garjahm buht.
 Winnahm arridsan walaga gluddenahm
 buht, ka tohs appinnus pehz lehti warr no
 wilt. Ea ka tee appinni aulstaki tohp; ta
 tu winnus arr salmeem pee tahm maiksteem
 peeßen. Jo kad tee galli pahrikarrajahs, tee
 appinni tik dauds augkus neness. Kad tee ap-
 pinai beefi arr lappahm apaugufchi irr, ta, ka
 wehsch newarr zauri-eet, tad tu no appalschas
 tahs lappas kahdu pehdu aulstumâ nogrees.
 Tahs tu lohpeem warri ehst doht. Daschu
 reis pagaddu tu aplart teem appinneem semmi
 apfitt un stary tahm maikstehm waggas taifi.
 Kad tee appinni bruhni tapt fahf, stipru
 smalku dohd, un kad tahs fehklas tumfschi-
 dseltanas, un zeetas tohp, tad tee appinni ee-
 tezejuschees irr.

Tahs stigas tu tadrihju jeb tshettru peh-
 du aulstumâ no semmes, nogrees, pee to gal-
 lu, kas pahri paleef, mesgu taifi, (jo tad tas
 taukums no tahm saknehm ne pafaudejahs,
 un ta femme farou spehfu ne pamett) tohs ap-
 pinuus no tahm maikstehm nowelz, un ness
 winnus

winnus preefsch noplubfshanas. Nu tu win-
 nus arridsan us drabnahm rihâ warri scha-
 weht, un kad tahs appinnu lappas faherft
 warr, tad winni jau fauft irr. Kad tu win-
 nus augstâ weeta starweht leez, kamehr winni
 attaischahs, un kamehr nekas us aulschu ne-
 leez, kad ar lohfu us teem appinneem fitt. Kad
 tu winnus maifos zeeti minn preefsch pahrdoh-
 schanas.

No bittehm.

Bittes trijadas irr.

1) Ea Keningene, kurra wiffas tahs zit-
 tas bittes dsemde. — Jubs winnu mehdsheet
 Keningu fauft. Bet winna irr mahite.

2) Tee tehwinai, kas nestrahda, bet tik
 to Keningini aplezz.

3) Tahs meddubittes, kas to meddu faness
 un fataifa.

Augstums, flapjums un Dumpis bittehm
 negeld. So bishastrophu tu no balka taifi,
 kas 8 pehdas garfch irr, un to 5 pehdu garju-
 mâ isdehj. Preefsch scho garju zaurumu tu
 dehfus preefscha leez, pee kurreem masseem zaus-
 ruminneem walaga taifstehm buht. Eefsch ta
 bishu-

bifchustrohpa tu massus schlerfakoblus jeb tappinas zeetas taifi.

Wahsemme tohp bifchufurwi no salmeem wibti, kas, ka sweineeku furwi, isflattabs. Eelschâ winnus til gluddenus, ka til spehi, taifa, un appalschâ walkamus. Eelscha winneem arridsan schlerfakoblinni irr. Zee furwi til leeti irr, ka winni 12 jeb 24 stohpus turr. Preekscha winneem irr massa schlerba, un preeksch tabs schlerbas mass plauktiosch us to tabs bittes nolaisstees warr.

Seemâ buhs wiffus zaurumus pee teem bifchustrohpeem jeb furwojem alstafihit. Bittes tu tahdâ weeta kôhp, furr kôhli irr, kas labbus seodus neff. Zadehl ahbohlu dahrsi pehz to labbi irr. Zohs bifchu furwius wahsemme arr mahleem us dehsleem, kas us meeteem gull, zeetus taifa, pahri par teem furwojem tohp mas jumtiiosch taifihite. Bifchustrohpeem newalaga patableem no uhdana buht. To bifchustrohpu tu ta leez, ka tee zaurumt, zaur furreem tabs bittes isfreen, prett denas widdu stahw, un labbi arridsan irr, ka prett seemeles un walkarapufses auksti nammi winnu farga. Waffaras eefah-

eefahlumâ tabs bittes behenus laifsch. Zad winnas us kôhlu, kas naw tahku no strohpeem, mehds nolaisstees. Zad ne buhs dumpi taifihit, nedf ka zittadi mehds, schkindinabt. To jaunu strohpu, jeb furwi, furr tahm bittehm buhs eezet, tu arr sahlehm, kam labba smalka, isberse. Appalsch tas bifchu seimes tu drahnu isplahiti, to farru, furr ta salme wirsu fehsh, tu leynam arr naffi nogrees. Kad tas fars til stipris irr, ka tu winnu newarri leynam nogreest, tad tu tabs bittes, kad tu winnas papreeksch arr uhdenti labbi apstazzinajis effi, arr mihkstu fiobtinnu no ta farraeelsch feetu eeberr, to salmt eelsch to bifchustrohpu eeleez, un til ilgi to strohpu zeetu turrei, komehr tabs bittes meerigas paleef. Zitti arridsan to Keningini fakerri raug, winnu eelsch massu krahtinnu, kas no kôhka taifihis irr, eeleef, un to eelsch ta bifchu strohpa zeetu taifa. Pehz neddelas, kad tabs bittes jau eemahjioschahs irr, winni to Keningeni atkal walkam laifsch. To meddu mehds trihs reifas par gadu no ta bifchu strohpa isnemt. Bet labbakti irr, kad winnu til diwotreis isnem, ka tas strohps jau

jau ganderhs it vlns tappis irr. Bet woern-
delle no ta medduspulka allaschin wehl talni
strophâ japamett irr, jo zittadi tahs bittes
wairs nestrahda. Eabbi jafargajahs irr, ka
tahs jaunahs bittes neaiskarrj. Wahysemme
no teem furwojem to meddu arr lihkeem na-
scheem isgreesch, to furwi atkal us to pirneju
weetu noleek, un winnu, ka papreesch, pee
to dehti arr mableem zeetu taika. Kad tahs it
jaunahs bittes fehrkt un sprahkt sahl, tad tu tahs
nelabbas meddufabrias isgress, ohtras eelez,
un scho strohpu no teem zitteem ihpafchu noleez.
Jo ta febrga ahtri arribsan tohs zittus stroh-
pus aiskarr. Seemâ tu to strohpu dauds vel-
sas isstihri, jo winasch zittadi isstihst. Kad tu
warri, tad neff seemâ tahs bittes eelsch ihstas
bu, kas narw furrinata, un furr ne schurkas,
ne pelles nedf duhmi eenahf.

Kad tahm bittesm ehdeens peestruhst, tad
dohd tu winnahm meddu, jeb faldu allu arr
fahli fajauktu, jeb maifi allub eemehektu. So
tu winnahm eelsch massahm fillihstehm eeleij,
eelsch furrahm tu falmus jeb sarinaus eeleez,
jo zittadi tahs bittes nosstihst. So smakku no
rut

ruiskeem, sibpoleem, Eiplobla, ka arr no duh-
meem, bittes nepaness. Kad tahs bittes kar-
ro: tad tu winnas kahdas deenas furwojâs zee-
tas aistaisi, jeb kad winnas Eihwejahs, pel-
nus wol smittis winnu starpâ eemeit.

Wezzas bittes, kas wairs dauds negeld,
wahysemme nokauj, probti ta: Winda seh-
weles luppata eededfina, to eelsch to furwi
eeleek, un wiffus zaurumus aistaisa. Kad
nu tahs bittes nosprahguschas: tad tas med-
dus tohp isnemts. Tahs meddufabrias trau-
fâ staweht leek. Tas meddus, kas no sero
pascha notek, tohp feningameddus faulks.
Tahs fabrias, kas wairs neieek, tohp ispees-
tas, un tas schtidrums, kas tur isnahf, irr
tas meddus pez waladsibas. Kas pahri pa-
leek, tohp iskaufehst, daudsreis arr karrohti
apgrohsibis, ka winasch nepeedegg, un zaur
lakkatu zaurilaisst, to atkal ohtrureis iskaufe,
un tad wassufabrias leij.

**Ka pelles, schurkas, fudbras un
furmjus isdeldeht warr.**

Schurkas, un pelles, kas flehtis irr, tu
zaur, nedseffinabtu kalkei, kas smalks taifibis
un

un arr smalku zukkuru fajauktis irr, isdeldeht warrt. Metaktu no schim schurkusablehm tu uhdeni noleez.

Euddras nosprahst, Kad winnas arr fapubuscheem ziltwehkumihfaleem apleij.

Kurmjus nozerret warr, jeb rihôs, la faule leez, jeb wakkarôs, la winna noeet, tad wianus lehti arr schëippelt uerohf.

No mahjulohpeem.

I. No sirgeem.

Kad tu labbus wesselus sirgus gribbt: tad tu wianus pats usaudsini. **B**et sche irr jaapdohma.

1. **Z**ahs zehwes nebuhs list aplezzinnacht, eekam wionas 4 gaddus wezzas irr. **S**am ehreslim nebuhs jaunakam buht la 5 gaddue.

2. **K**ad tu ilgadda jaunus kummekus dabuht gribbt: taditu tai zehwel, kad wiana irr mettufi, 10 jeb 12 deenas pehz tam atkal to ehreselt peerwedd.

3. **Z**o kummektu tu 4 jeb 5 mehneschus pee zehwes sifht leez. **B**etomehr tu wianu arridsan jau pee dsehreena no Eljahm, un pee labbas fahles un seena eeraddini.

4. **E**hresakummektu tu drihsahl ne, la treschâ gaddâ ruhniht leez. **S**am waiaga no-tilt jeb pawasfarâ jeb ruddeni. **Z**o, kad tas wasfarâ noteek, tee kuffaini winnu mohzi.

5. **P**reeksch trescha gadda tu nekabdu sirgu pee wilkschanas neeeradini, un arridsan tad tik pee weeglahm nastahm, zittadi winsch pohsta eet. **S**irgeem itgeldigs irr, kad wianus ildeenas sukla nostauka, un waffarâ pelde. **S**irgu statteem allaschln waiaga stadreem buht. **K**ad tu wianus labbt turreht gribbt, tad wiani arr seenu un ausufalmeem jaohdere irr.

II. No wehrscheem.

Zohs wehrsichsus tu 6 jeb 7 neddetas sifht, un jau pirmâ gaddâ isruhniht leez.

III No Bulla.

Bullim allaschln papstnam ohderes dabuht waiaga, la wianam spehls pehz aplehfschanas netruhktu. **W**eenam bullim 40 jeb 50 gohwis doht warr. **B**et winsch ilgalt ne, la 7 gaddus pee lohpu pulka japature irr. **B**ullim arr gohwihm ta ganndrihs no weena leekuma buht waiaga. **L**abbu bulli tu no schim simehm nosimeht warri; kad wianam platta

galwa lrr, us peeri arr sprohgalmeeem matteem
apaugusi, fa winsch bargs un dusmlgs isstaf-
taks, arr leelahm tumfchumellahm azzihm, ih-
seem refneem raggeem, un refnu gellastuklu,
laklu, fa wlasch flaitans lrr, arr leeleem plat-
teem gurneem, tahm labjahm walaga lafs-
nahm arr ihseem fauleem, teem matteem glub-
deneem, tahm nahfihm leelahm un plattahm,
tam wehderam teewam un garrijam, teem
naggeem garrijeem un tuffcheem buht.

III. No Gohwihm.

Labbu gohwi no to nosihmeht warr; Tad
winnai platta peere, leelas azzis, aufstihls
deggons, labbi isrohblhtas nahfis, fas fa
apfallufchas isstatahs, plattas gluddenas au-
fis, garfch kallis, platts un leels wehders,
plats frusts, appakas labjas, stipas un plat-
tas pehdas, isplahiti gaischi tefmenni arr 4 lab-
bi auguscheem puppeem lrr. Zohs goh-wutel-
fus 5 jeb 6 neddelas sibst leez bei tanni pafcha
laikâ tu winnus eeraddini pee remdena dsereena
no peena, uhdewa, un gaischi fabersteem sem-
mes rahjeneem. Preefch trescha gadda tu
nelahdu gohwi pee bukka nelaid. Zohs audse-
llus

llus tu no labbahm gohwoihm nem, un tikkai
no ohtra lihds peelta tella. Pee septita tella
tahm gohwoihm sobbi iskreht, un spehks subd;
tadehl winnas tad barro un pahrdohd. Goh-
woihm eeffch 24 stundahm walaga 5 reif ebst,
un 3 reif dsert dabbuht. Wesselibas deht
tahm gohwoihm, daschds gaddulaisds arridsan
fahli arr fmalstaitaitahm wehrmellehm, un
fagrubstahm paegles ohgahm doht warr.

V. No aitahm.

Zahm altumahthem waiaga plattas fruh-
tis buht, garfch un lihks kallis, leelas spiggu-
kohdamas azzis, ihfas teewas labjas, beesi
fakruhsehta balta willa, fas mihksta un tauka
laischahs, tad winnu peelerr. Wessalas
winnas lrr, tad winnu matti labbu smalku
dohd, ta mehle railba newald. Fas ohtris
jeb tresch tekkulis, fas no mahtes nahf, tohp
par to wisslabbaka turrehts. Schohs tekkulus
ihsti dalkus waiaga ismelleht. Zo pehz teem
taks altas mehds waislohtees. Tai tekkulu
willai walaga smalkai, baltai un beesai buht,
wisswairaf us fakla, wehdera, un stary plez-
zeem

zeem. Tam tekkulim waiaga leelam, garji
steptom, no lauleem stipram, un pee apleh-
fchanas it firdigam buht. Preeksch trescha
gadda wianu nebuhs likt aplehkt. Taks at-
tumahtes treschâ gaddâ labbas preeksch apwai-
flobfchanas irr. Semlikamehnefi aplehfscha-
nas laiks irr; tad tam tekkulim ikdeenas kah-
das sauias ausu jadohd irr, ka winsch firdihgs
taptu. Pee 25 jeb 30 altahm weenu tekkult
turreht warr. Kad taks altumahtes mest
gribb, tad tu wionas siltâ fladrâ, arr lab-
beem salmeem isla fbtâ kuhit eesleez, un dauds-
reisas apmekte. Jo zittadi dasch jehrinsch warr
pohsta eet. Eekam to jehrinnu sibt leek, buhs
papreeksch tohs tesmennus pee mahtes isspeest,
un to willu apfahrt teem puppeem israut. Kad
tas jehrinsch negribb sibt, tad apfmehre tohs
puppus arr frejumu, jeb jaunu fweestu. Tad
ohdere tu to altumahiti arr burkabneem, un
drufjin ausahm, is zaur to tas peens wairoh-
jabs. Pehz neddekas tee jehrinni jau ehst fahk,
un tad tu wionneem smalku feenu dohd, un au-
sas, kas eeksch wahritu fahluuhdeni eemehef-
tas tappufchas, un scho uhdeni tu wionneem
dsert

dsert dohd. Kad tee jehrinni 4 mehneschus
sibdufchi irr, tad no ta willas smalkuma un
zitteem tiklumeem nomannibt warr, kurri pehz
augfinafchanas geld, tohs ohtrus tekkulfschus
tu, kad laiks pafarsts nam, isrubnibt leez.
Eekam tu tohs jehrinnus pitemurelsu gannibabs
dsenn, tu wionneem fagrubstas paegtuohgas
un smalki taifibtas wehremelles arr fahli saian-
tas laifibt dohd. Jo bes tam wionni pfubribt
fahk. Labbakt irr kad altumahtes, un jehrus,
tekkulus un aunus, ihpafschus turr, ka taks at-
tas ne preeksch ohtra un tee tekkuli ne preeksch
trescha gadda aplezzahs.

Altas, kas 5 jeb 6 reisas jehrus dabbui-
fchas, un 7 gaddus wezzas irr, pehz waislas
wairs negeld, ka arridsan tee tekkuli, kas 4
gaddus preeksch aplehfschanas turrehti tappu-
fchi. Wiffas flinkas altas, un kurrabm lab-
ba willa nam, pehz nolauschanas islafibtas
tohp. Melabbâ flapjâ laikâ tu taks altas kuh-
tibs paturri. Pafalnt, falmi un papuba wio-
neem ta wifflabbaka ganniba irr. Slapjas
dumbrigas weetas altahm negeld, ka arridsan
4 C pastip

pastipris augstums. Leelā waffaras karstumā
 kad tabs altas nekahdu pawehnt dabbuht warr,
 winnas to wainu dabbu, ka winnas galwu
 grohsa. Kuhlths tu pahri par tahm fillehm
 kahrtēs zeetas talsti, prohti ta, ka tabs altas
 to galwu starp tahm kahrtihm un starp tahm
 fillehm eebahst warr. Zo zittadi dauds ohde-
 res pohsta eet.

VI. No zuhlahm.

Zam kullim newataga jaunakam buht,
 ka puffedra gadda, kad tu winnu pee zuh-
 lahm laid.

Weens Kullis 14 jeb wakraht zublas ap-
 walsloht warr. Kad wiasch 4 gaddus zublas
 apwalslojts irr, tad winsch wais negeld, tohp
 ruhnihts un barrohts. Zabs zuhlumahies
 preeksch ohtra gadda nedrihtst walslohtees, win-
 nas 2 reif pa gaddu fitowehaus dabbu. Kad
 tabs zublas pehz walslas wais negeld, tad
 winnas tohp ruhnihtas, un barrohtas.

Zohs fitwenus tu 6 neddekas fibst leez,
 tur-

Kurrā laikā tu daschus pahrdohst warr. Preeksch
 barroksiem tahm kuhthim wotaga siltahm buht.
 Za, ka ta zuhla taukala tohp, ta winna jo
 massal ehst grihb. Zadeht tu winnai pehdigā
 laikā to wisslabbaku ohderi dohd, ka ohshla-
 sibles, meeschus, siraus. Zam dsehreenam
 buhs remdenam, nepakarstam buht; Zittadi
 winnas nesprahst. No pluhthichanas win-
 nahm palhdseht warr zaur faufu ohderi. Kad
 tu manni, ka winnahm putrainaina galla
 irr, tad dohd winnahm linau jeb Kannepu
 fellas.

VII. No putneem.

Kurr uppes, pelkes, un dumbras irr, tur
 sohhs labbi walslohjabs, zittur ne. Pee soh-
 sikhm til patt rehwinai, ka mahltēs jaturr irr.
 Kad winnas massas irr, tad winnas labbi
 buhs fargahst. Kad winnahm saht leelas spal-
 was rastees, tad tu winnahm faufas ohderes
 dohd.

Zihteri grubti usaudsinahst irr. Pihles,
 ture uhdens irr, wisslehtakt un labbakt aug-
 bet laukeem dauds skabdes darra.

Zahli wiffabbalki irr peh; turrefchanas, 14
 jeb 15 wiestahm weens galls irr wjadfige.
 Peh; lligedohfchanas wistas no 2 jeb 3 gad-
 deem tabs wiffabbakas irr. Jaunas wistas
 zahlus abtri palatfch.

Ballohschi dauds ftades darra, tadeht
 winni peh; turrefchanas negeld.

